

Norsk mat til norske priser

Norge har de dyreste matvarene i hele Europa, meldte Statistisk sentralbyrå tirsdag. Melk, ost, egg og kjøtt er de dyreste matvaregruppene, og totalt lå det gjennomsnittlige norske prisnivået på mat og alkoholfritt drikke 54 prosent over prisnivået i de 27 EU-landene.

Slike nyheter er dessverre levende reklame for grensehandel. Avstandene til svenkegrensen er kort for en stor andel av den norske befolkningen. I fjor nådde grensehandelen en ny rekord, verdien av handelslekkasjen endte på over 10 milliarder kroner, en økning på nesten 16 prosent fra 2008.

Norske matprodusenter, bonden inkludert, er i stadig skvis på grunn av konkurransen utenfra. Det er klart i industriens interesse å holde råvareprisene nede. Men det er også helt reelt at de utenlandske matprisene må tas hensyn til, selv med et solid tollvern mot import. De alarmerende høye grensehandeltallene er bevis for det.

Oppmerksomheten rundt sosial dumping har vært stor de siste årene. Men bevisstheten rundt temaet omfatter tydeligvis ikke den norske bonden. Når vi ønsker oss norsk mat og vil ha et levende landbruk i landet, må forbrukerne også akseptere at de som produserer maten skal ha et norsk lønnsnivå. Det ønsket har landbrukets organisa-

Oppsummert

Matprisoversikt

1 Statistisk sentralbyrå meldte at Norge har de dyreste matvarene i hele Europa.

Ingen verdi

2 Å sammenligne matpris alene har ingen verdi. Nordmenn har også Europas høyeste inntektsnivå. Vi bruker en svært lav andel av inntektene våre på mat.

Sosial dumping

2 Å kreve lavere matpriser i Norge, er å ønske sosial dumping. Norsk matproduksjon forutsetter et norsk lønns- og prisnivå.

sjoner tatt hensyn til. I vinter ble minstelønnsatsene for sesongarbeidere i jordbruket allmenngjort, det vil si at alle sesongarbeidere skal ha minst 100 kroner per time, mer dersom ansettelsesforholdet er langvarig.

Det absurde er at mange bønder i Norge har lavere gjennomsnittlig timelønn enn deres ansattes minstelønn. Bondens lave inntekter gjør at nordmenn er blant de innbyggerne i Europa som har lavest matpriser i forhold til inntekt. Nordmenn bruker i dag 10,7 prosent av inntekten sin på mat. Det er mindre enn sven-skene, og på bunnivå i Europa. Sammenligning av pris alene åpner for sosial dumping.

SAGT

av andre

Pollestad: Nå også som fjerde statsmakt.

Journalistpire

* «Jeg fikk også prøvd meg som utegående reporter. Det var hektisk og spennende. Vi var i Vågen i Stavanger for å intervju en guide, Wenche Hansen, som ventet på et skip med tyske turister. Men i iveren over hvordan neste spørsmål skulle stilles glemte jeg helt av intervjuobjektet. Men det var enda godt at det ikke var en politiker jeg intervjuet. Da ville vi hatt en journalist som ikke var interessert i svaret og et intervjuobjekt som ikke var interessert i spørsmålet. Ikke ulikt spørretimen i Stortinget.»

* **Geir Pollestad, stortingsrepresentant for Senterpartiet, fikk prøve seg som journalist i morgensendingen til NRK Rogaland, og reflekterer over erfaringene i sin egen blogg.**

Tatt av lyn

* «Det er aldri lett å være Lyn-supporter. Men det er aldri kjedelig heller. Og det er ikke slutt. Det er aldri slutt.»

Lyn-supportere til Aftenposten, etter at fotballklubben gikk konkurs. Nå venter ukjedelege kamper mot Røkla, Krampe og Vredens Druer i 8. divisjon.

Skål

* «Presisjonslandbruk handler ikke berre om å unngå overlapping. Sjå John Deere sprette sjampanjen for vertikal presisjon.»

Tidsskriftet Norsk Landbruks siste oppslag på traktorfronten er verd en aldri så liten sjampanjefeiring i seg selv.

Nationen arbeider etter Vær varsom-plakatens regler for god presseskikk. Den som mener seg rammet av urettmessig avisomtale bes ta kontakt med redaksjonen. Pressens Faglige Utvalg (PFU) er et klageorgan som behandler klager mot pressen i presseetiske spørsmål. PFU holder til i Oslo, tlf: 22 40 50 40. Epost: pfu@presse.no

Tidsvitner

DAGENS GJEST

«Å være uten historie er å være identitetsløs», skrev Karen-Christine Friele en gang. Sist torsdag flyttet homohistorien midlertidig inn på Litteraturhuset i Oslo. Fordi det haster.

Jeg eier en ekte Hawaii-skjorte. I kraftig, blomstrete stoff. Ubrukt, med farger som spenner fra havblått til rosa, oker og skarpt lilla. Helt utenkelig å bære for en respektabel mann i 1950-årenes Norge. I skjortekragen finnes et merke: «Custom made, Halealoha, Isosima, Honolulu, Hawaii». Den har tilhørt Norge. Men hvem var Norge?

Det er ikke stort jeg vet om ham, og det var en ren tilfeldighet at navnet dukket opp. Norge var artistnavnet til Bernhard Munkerud. Født og oppvokst på Nesodden ved 1900-tallets begynnelse, begravet på Vestre gravlund i Oslo en gang i 1970-årene. Graven er nå slettet. Norge var danser og opptrådte som kvinne. Gjorde stor suksess – i alle fall utenlands. Muligens var han også å finne som et eksotisk innslag på teaterplakatene i mellomkrigstidens Oslo, men det var kabarettene i Berlin og Paris som fikk Norge til å blomstre. En gang etter naziste-

nes maktovertakelse i Tyskland reiste han videre til Amerika og ble hovmester hos skuespilleren Glenn Ford. Etter krigen vendte han hjem, sydde kostymer for Oslo Nye Teater, levde et diskret og anonymt liv. Norge var elsket av kunstnerverner, men nå er Norge glemt.

Norge er ikke alene. Bjørnstjerne Bjørnson forteller en lignende historie i novellen om skuespilleren Ivar Bye. Bye flyktet også til Amerika og hadde forsvunnet for oss om ikke forfatteren i dirrende harme over det han kalte «det juridiske norske folk», hadde reist ham dette minnesmerket. Men ellers er den norske homohistorien et hekletøy med store huller. Kunnskap om homofili, homokultur og homofil identitet er aldri blitt overlevert som annet enn rykter og duglte fortellinger. Den kontinuitet som ellers kjenner utegener folkelig tradisjon, har aldri eksistert blant homofile. Det gjaldt å tie.

«**I likhet med andre typer minoritetshistorie har homohistorien stort sett vært ignorert av historikerne**», skrev leder av Landsforeningen for lesbiske, homofile, bifile og transpersoner (LLH), Karen Pinholt, nylig i en kronikk i Aftenposten. «Ansvaret for å ta vare på en så viktig del av norsk

Sjur Harby

Sjur Harby er arkeolog og skribent

HOMOFILE

«**Å ha kjennskap til homohistorien er grunnleggende for å forstå dagens Norge.**»

kulturarv, kan ikke hvile på skuldrene til private aktører», fortsatte hun, og etterlyste engasjement fra offentlige arkiver, forskningsinstitusjoner og antikvariske myndigheter. For som hun sier: Å ha kjennskap til denne historien er grunnleggende for å forstå dagens Norge. Riksantikvarens velmente fredning av et gammelt funkispissoar i Oslo representerte kanskje en slags anerkjennelse, men er ellers et heller selsomt ettertermåle for landets mange evnerike menn og kvinner.

Det er tilfeldighetene som har reddet Norge og Ivar Bye fra glem-selen. Nå må minnene samles inn og systematiseres, faglig og profesjonelt. Mellomkrigstidens homohistorie er på det nærmeste et tapt slag. Nå er det den tidlige etterkrigstiden det handler om. Sentrale tidsvitner som Vigdis Bunkholdt og Karen-Christine Friele har for lengst passert de 70. Det haster med å sikre fotografier, brev og dagbøker. Det haster med å få spurt dem som selv var til stede.

Norsk homohistorie er ikke bare et kappløp med tiden. Den kjemper mot den fortielse som selvsensur og etterlattes misforståtte diskresjon representerer. Det er derfor den er så viktig. Fordi den innerst inne handler om oss selv. Om det å være et helt menneske.